

אנחנו והוא- השונה בקבוצה

- ננסה לברר את עמדותינו לגבי מצב שבו יש בקבוצה שלנו פרט ש"סוטה מהנורמה", ומתוך כך נחשב לחריג (ילד עם צרכים מיוחדים, צבע עור שונה, נטייה מינית שונה מהרוב, וכו').
- הסטייה מהנורמה יכולה להתבטא בהתנהגות שונה ויכולה אף להתבטא באופן חיצוני ופיזי. ישנן סטיות מנורמות התנהגויות הנעשות מתוך רצון ובחירה (צביעת השיער בצבע שונה וייחודי, אימוץ תפיסת עולם פוליטית מסוימת), וישנן כאלה שאינן תלויות בזה ש"סוטה מהנורמה" (נטייה מינית, צבע עור, וכדומה).
- יש לזכור כי לא כל נורמות ההתנהגות הם בהכרח חיוביות ולעיתים דווקא זה ש"סוטה מהנורמה החברתית" הוא הדמות החיובית. למשל- בקבוצה מסוימת שבה הנורמה היא לשתות ולהשתכר, יחשב "חנון" מי שמקפיד לא לשתות בייחוד שהדבר נעשה בסמוך לנהיגה. במקרה זה, על ידי שינוי הנורמה והפיכת ההתנהגות החריגה לנורמטיבית, יחשב מי ששותה ונוהג ל"סוטה מהנורמה."
- הדגש בגילאים הצעירים הוא על המושג "סטייה מהנורמה" והבנת הסטאטוס "חריג" כ"חריג מהנורמה". דגש מיוחד יושם על יחסי הגומלין בין הקבוצה לבין החריגים בתוכה ועל חשיבות קבלת החריג.

פעולה מס' 4- שונה זה יפה ומגניב ושווה!

מטרות:

1. החניך יחוה את המפגש בין ילדים שונים כדבר מהנה, מאתגר ומעניין שמעשיר את היום יום.
2. החניך ירצה להכיר טוב יותר חברים ישנים ולרכוש חברים חדשים.
3. החניך יבין שנדרשת פתיחות כדי להכיר חברים רבים שונים ממני.

מהלך הפעולה:

1. משחק פתיחה.
2. "בינוגו אהבות" משוכלל- כל חניך יקבל דף משחק (נספח א') ועליו למלא בו את תשובותיו (בשורה העליונה) ואת שמות שאר החניכים שהגיעו לפעולה בעמודה הראשונה. לאחר שכולם סיימו למלא את הדף עליהם להתחיל ולמלא את הדף.

3. עליהם לשאול אחד את השני מה מילאו. אם יש התאמה כל חניך משחיר את המשבצת המתאימה. המטרה היא לגלות כמה דברים דומים יש בין החניכים וכמה דברים שונים.

ניתן גם להוסיף "מטרות משניות" – למלא טור, למלא 4 חניכים שאוהבים את אותו ה_____ שאני אוהב, לעשות אלכסון.

לאחר שהחניכים סיימו / מיצו את המשחק, חלקו את הקבוצה לרביעיות. הנחו את החניכים להסתכל יחד על לוחות המשחק ובעזרת התשובות המשותפות שלהם לבנות את היום כיף האולטימטיבי – מה היו עושים אם היו נותנים להם לצאת ליום כיף משותף של הרביעייה בחופש הקרוב. עליהם לבנות אותו גם על פי דברים שכולם אוהבים וגם על פי דברים שמישהו אחד כתב והשאר מוכנים גם לעשות את זה. לדוגמא:

- פותחים את הבוקר במשחק כדורגל) אוהד ומיכל הכי אוהבים לשחק כדורגל אחר הצהריים).
- כשמתעייפים הולכים לשבת בגן ליד הקן ושותים קולה (כולנו אוהבים).
- לארוחת צהריים אוכלים פיצה (יוני מיכל ואורית הכי אוהבים פיצה ואוהד הסכים גם לאכול פיצה).
- אחר הארוחה היינו הולכים לישון קצת) אורית הכי אוהבת לישון ובעצם כולנו גם אוהבים).
- אחר הצהריים הולכים לבריכה.
- בארוחת ערב אוכלים שניצל ופירה.
- בסוף הולכים לסרט .

חזרו למעגל וכל קבוצה מציגה את היום כיף שבנתה. **הכרז** על תחרות – הרביעייה שמוציאה את יום הכיף, או לפחות חלקו לפועל....

חלקו את לוחות המשחק וחזרו למעגל. ערכו מתודת קרוסלה. בכל סבב כל זוג מחפש קטגוריה עליה ענו בני הזוג תשובות שונות. עליהם במשך דקה וחצי לשוחח למה ענו את התשובה שענו, לספר סיפור שקשור וכו'. ערכו כמה סבבים – לפי יכולת הריכוז והרצון של החניכים.

חזרו למעגל של כל הקבוצה. שאלו :

- האם גיליתם דברים חדשים אחד על השני?
- האם היו דברים שהפתיעו אתכם?
- מה אתם חושבים עדיף ו/או יותר כיף, זה שהלוחות שלנו לא נראים אותו דבר או אם הלוחות שלנו היו ברובם מושחרים ודומים אחד לשני?
- מה קל ומה קשה בזה שאנחנו שונים אחד מהשני?

סיכום: ראינו היום שיש הרבה דברים שאנחנו דומים ויש דברים שאנחנו שונים. ראינו גם שלמרות השוני, אנחנו יכולים להינות ביחד. לפעמים אנחנו רוצים שכולנו נהייה ואתו הדבר כי זה היה יותר קל – לא היינו צריכים להתווכח לאן ללכת אחר הצהריים? מה לאכול? מה לעשות? אבל בעצם, אז זה היה ממש משעמם אם כולנו היינו כל הזמן עושים את אותו הדבר. אז בעצם זה די כיף..... !

פעולה מס' 2- לחץ חברתי- מותר להיות שונה?

מטרות:

1. החניך יבין מהו לחץ חברתי ומהן השפעותיו על היחיד.
2. החניכים יזהו סימנים של לחץ חברתי המופעל עליהם או על סביבתם.
3. החניך יבין כי מתוך כך שהסכמנו שטוב להיות שונה, צריך לדעת לפעמים לא לקבל לחץ חברתי ולעמוד על מה שאתה מאמין בו.

מהלך הפעולה:

1. לפני הכניסה לפעולה נתאם עם כמה חניכים אשר נראים לנו כבעלי השפעה בקבוצה ושאפשר לסמוך עליהם לשיתוף פעולה עמנו. בתחילת הפעולה נבקש מהחניכים בתור משחק פתיחה) כדי שלא יעלו על זה שיש כאן משהו מתוכנן), לעשות דברים אוויליים ומטופשים שרוב הסיכויים שהחניכים יסרבו לעשות כמו: לרוץ במרכז החדר ולעשות קולות וחיקויים של חיות, להתגלגל על הרצפה תוך כדי שירת שיר מטופש וכו'. לאחר שהחניכים מסרבים נפנה לחניכים משתפי הפעולה ונבקש מהם שיבצעו את הפעולות תוך כדי הפעלת לחץ על חבריהם להצטרף אליהם. רב הסיכויים שהפעם יותר חניכים יצטרפו לביצוע המשימה.

2. בקש מאחד החניכים לצאת החוצה בתירוץ להביא טוש וכדומה, ובתוך החדר שים שני ציורים שאתה ציירת, ציור אחד יפה ושני מכוער יחסית (חשוב לשים לב שלא מקצינים בציורים את היופי או הכיעור על מנת שהויכוח יהיה אמין). מחצי אחד של הקבוצה נבקש לשכנע בצורה אקטיבית ומלהיבה את החניך לכשיכנס לבחור בציור המכוער ולשכנע אותו שזהו הציור היפה שהם בחרו. מהקבוצה השנייה נבקש לא להתאמץ במיוחד ולהיות פסיביים ולומר לחניך לבחור בציור היפה. נכניס את החניך ונאמר לו שנתנו לחברי הקבוצה לבחור מהו לדעתם הציור היפה ועכשיו תורו לבחור, מעניין במה יבחר ???

3. כל חניך מקבל טבלה למלא:

קטגוריה	מה אני הכי אוהב	מה הכי הרבה אוהבים
מוסיקה		
תוכנית טלוויזיה		
שיעור בביס		
חג		
קבוצת כדורגל		
אוכל		
תחביב		

לאחר שכולם מילאו, רושמים על נייר עיתון את מה באמת הכי אוהב מכל קטגוריה.

דיון:

- הטבלה באמת יצאה דומה למה הכי הרבה אוהבים אצלכם?
- לפי מה רשמתם את הטבלה מה הכי הרבה אוהבים?
- מתי אתם עושים כמו כולם ובמה אתם יחודיים?
- איך זה מרגיש להיות שונה?

4. חלק לכל חניך שני פתקים- על אחד הוא רושם פעם שהפעילו עליו לחץ חברתי, ובשני איך הוא הגיב. משחקים משחק הזיכרון עם הפתקים, וכל פעם שיוצא, החניך שרשם את הפתק צריך לספר מה יצא לו.

סיכום: הרבה פעמים אנחנו אוהבים להגיד שזה מגניב לקבל את השונה, ואנחנו עושים את זה בקלות, אבל בסוף כולנו מנסים להתיישר להיות אותו הדבר, אנחנו לא רוצים להיות השונה. חשוב לאפשר בקבוצה לאנשים להיות שונים אחד מהשני, כי אחרת אנחנו מפספסים מלא דברים באנשים, ואז הם פועלים מתוך לחץ ועושים דברים שלא טובים להם או לחברה.

פעולה מס' 3- היחס לשונה בחברה

מטרות:

1. החניך יכיר כי למרות השוני כולנו בני אדם ויש להתייחס לאנשים בשוויון
2. החניך יכיר תופעות בהם לא מתייחסים לאנשים בצורה שווה בגלל סיבות שונות
3. החניך יפעל נגד התופעות הללו.

מהלך הפעולה:

1. משחק פתיחה
2. שים על הרצפה תמונה של תינוק(נספח א'), ושאל: מה התינוק הזה צריך על מנת לגדול להיות אדם מאושר. רשום כל תשובה על שני פתקים.
דיון:
 - איך ידעתם להגיד מה התינוק הזה צריך?
 - זה היה משנה אם היו קוראים לו אחמד? או דימה?
 - מה אפשר להבין מכך?
 - אבל בפעולה הקודמת אמרנו שכולם שונים, איך זה מסתדר שאם כולם שונים, כל התינוקות צריכים את אותו הדבר?
3. חלק את החניכים לשתי קבוצות, כאשר כל קבוצה מקבלת סט של פתקים על פי מה שהם אמרו קודם. שחק משחקי אבוד לי (משחקים קצרים שאפשר להפסיד בהם בקלות), כאשר נציג של קבוצה מפסיד, הקבוצה צריכה לוותר על צורך של התינוק שלה.

- אם זה היה אמיתי והייתם צריכים לוותר על הזכויות האלה לילד שלכם, הייתם מסכימים?
 - איך נראים חיים של אדם שלא מקבל את הזכויות הללו?
 - יש ילדים שיצליחו לחיות כמו שצריך בלי לקבל את הזכויות הללו?
 - האם כולם בישראל מקבלים את הזכויות האלה?
4. מחלקים את הקבוצה ל-4. כל קבוצה מקבלת כתבה(נספח ב') עם פגיעה בזכות אחרת מסיבה כלשהי. הם צריכים לקרוא את הכתבה, לרשום איזה זכות בסיסית נפגעת, ומאיזו סיבה היא נפגעת. לאחר מכן הם צריכים לרשום מכתב למי שהם חושבים שנכון בנוגע לכתבה ומה הם חושבים על הנושא.
5. מקריאים את המכתבים בקבוצה.
- סיכום: דיברנו על זה ששוני הוא דבר מעולה, שיוצר עניין והופך את החיים שלנו ליותר עשירים. דווקא מתוך השוני אפשר להגיד שכולם שווים, שלכל אחד זכות לממש את השוני שלו. בחברה שלנו זה לא תמיד קורה, אנשים לא מקבלים שוני ועושים כל מיני דברים על מנת לפגוע בשונים מהם. בקבוצה שלנו, ובמקומות שאנחנו נמצאים בהם, אנחנו צריכים לדאוג שזה לא יקרה.

”המוני נערים התמרמרו שאנו מנשימים ערבי” חשד ללינץ’ בירושלים: עשרות נערים תקפו שלושה פלסטינים צוות חקירה מיוחד הוקם לבדיקת נסיבות האירוע אמש בכיכר ציון בו נפצע אחד הפלסטינים באורח קשה. עדת ראייה: ”בעטו בו בראש כשהוא פרפר על הרצפה”

במשטרת ירושלים בודקים את החשד לפיו עשרות בני נוער יהודים ביצעו אמש (חמישי) לינץ’ בשלושה צעירים פלסטינים בכיכר ציון בירושלים. אחד הפלסטינים נפצע באורח קשה ופונה ליחידה לטיפול נמרץ בבית החולים הדסה עין כרם. ממלא מקום מפקד משטרת ירושלים, ניצב מנחם יצחקי, הורה הבוקר על הקמת צוות חקירה מיוחד לבדיקת נסיבות האירוע ומעצר החשודים.

השלושה הותקפו ככל הנראה בידי עשרות נערים שקראו לעברם מוות לערבים וקריאות גזעניות. אחד מהם נפל על הריצפה והתוקפים המשיכו לחבוט בו עד שאיבד את ההכרה. לאחר מכן הם נמלטו מהמקום. תוך זמן קצר הגיעו לזירה מתנדבי איחוד הצלה ואנשי מד”א שמצאו את המותקף ללא דופק וללא נשימה. לאחר פעולות החייאה ממושכות הוא פונה על ידי מד”א לבית החולים הדסה עין כרם. אנשי כוחות ההצלה שהגיעו למקום סיפרו ל”הארץ” כי ממה שהם ראו בזירה אכן מדובר בלינץ’ של עשרות נערים יהודים בשלושה צעירים פלסטינים. עוברת אורח שהיתה עדה לאירוע תיארה את שראתה בעמוד הפייסבוק שלה: ”מאוחר בלילה ולא יכולה ללכת לישון. העיניים מלאות דמעות כבר כמה שעות טובות והבטן מתהפכת מהשאלה על אובדן צלם אנוש, צלם אלוהים שבאדם, אובדן שאני כל כך לא מוכנה לקבל. אבל היום ראיתי לינץ’, בעיניים ממש, בכיכר ציון, מרכז העיר-ירושלים)... (וצעקות ”יהודי הוא נשמה ערבי הוא בן – עלו בקולי קולות ועשרות)! (נערים רצים ומתקבצים ומתחילים להכות למוות ממש שלושה נערים ערביים שהלכו בנחת במדרחוב בן יהודה. ”כשאחד הנערים הערביים כשל ונפל לרצפה המשיכו הנערים לבעוט בו בראש, הוא איבד את ההכרה, העיניים התגלגלו, זווית הראש התעוותה ואז הבוועטים ברחו והשאר התקבצו במעגל מסביב, כשחלק עוד צועקים עם שנאה בעיניים את הסיסמא הבזויה על יהודי הוא וערבי הוא...”

כששני מתנדבים נכנסו לתוך המעגל לנסות לבצע החייאה התחילו המוני נערים מסביב להתמרמר בקול על שאנחנו מנשימים ערבי וכשעברו לידנו וראו את שאר המתנדבים מזועזעים שאלו למה אנחנו כל כך בשוק, הוא ערבי וכשחזרנו לאזור

אחרי שעבר קצת זמן והזירה סומנה כזירת רצח ושוטרים היו בה יחד עם בן הדוד של הנפגע שניסה לשחזר מה היה, עמדו שם שני נערים שלא הבינו למה אנחנו רוצים לתת בקבוק מים לבן דוד של הנער שהובהל במצב אנוש לבית חולים, הוא ערבי והם לא צריכים להסתובב לנו במרכז העיר וזה מגיע להם כי אולי ככה הם יפחדו סוף סוף. ילדים בני 15-18 הורגים ילד בגילם בידיים שלהם ממש. בידיים שלהם ממש. ילדים ששום דבר בלב לא זו להם כשבעטו למוות בנער בן גילם ששכב מפרפר על הרצפה."

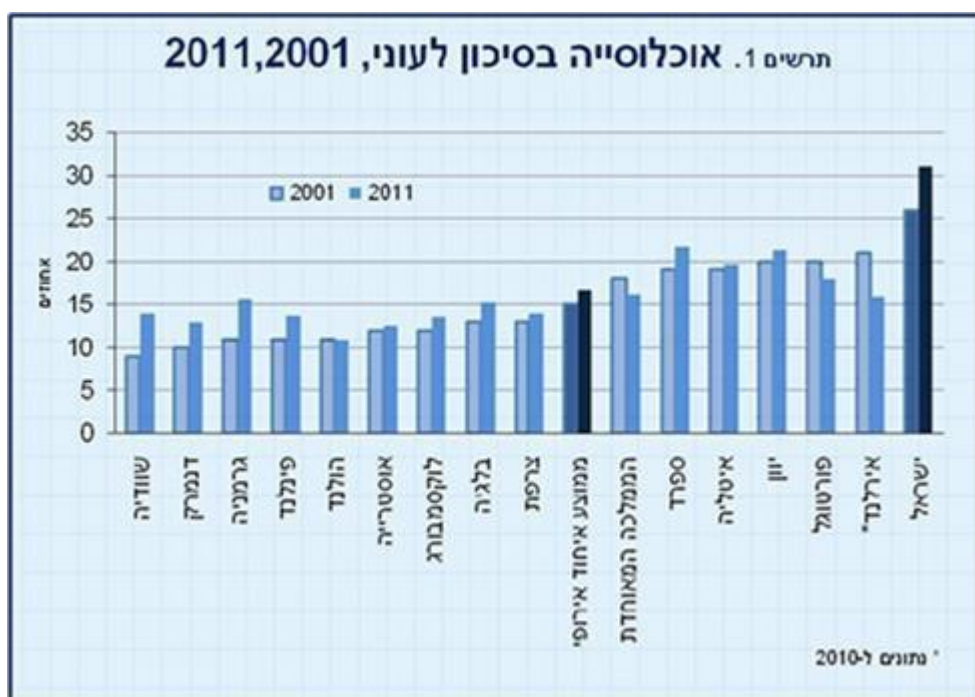
31% מהישראלים בסיכון לעוני. באירופה 11%

איפה אנחנו עומדים בהשוואה לעולם? "דו"ח פני החברה" מעלה כי 10% מהילדים בישראל בסיכון לעוני, לעומת 24% באיחוד האירופי. כמה מקרי רצח ותקיפה יש פה, ומה המגמה במספר ההרוגים בדרכים?

ירון דרוקמן פורסם: 13.11.16, 11: 27

בתחתית המדינות המפותחות: 31% מאוכלוסיית ישראל נמצאה בסיכון לעוני, לעומת 17% בממוצע באיחוד האירופי. מבין מדינות האיחוד האירופי - ספרד ויוון היו המדינות בעלות השיעור הגבוה ביותר של סיכון לעוני - 21%. כך עולה מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המתפרסמים הבוקר (יום ד.)

בדו"ח פני החברה, המתייחס לנתונים מ-2011, עולה כי בעשור האחרון חלה עלייה בשיעור האוכלוסייה בסיכון לעוני בישראל וכן ברוב מדינות האיחוד האירופי. בשנת 2011, 31% מאוכלוסיית ישראל היו בסיכון לעוני, לעומת 26% בשנת 2011. למעט גרמניה ושבדיה, זוהי העלייה הגבוהה ביותר בהשוואה למדינות האיחוד האירופי.

עוד עולה מהנתונים כי ב-2011 עמד שיעור הילדים בסיכון לעוני בישראל על 41% לעומת 21% בממוצע במדינות האיחוד האירופי. בשנת 2015 שיעור הילדים בסיכון עמד על 3.38% בארץ. העלייה הגדולה ביותר במדינות האיחוד האירופי נרשמה בשבדיה, שם עלה אחוז הילדים בסיכון מ-5.11% לפני שמונה שנים ל-5.14% בשנת 2011 - נתון שרחוק מאוד מהנתונים הקשים בישראל. **חרדי ירק על בת 11: "תלכי מאחורי הגדר" נערה אספה את אחותה מהגן באשדוד ולפי החשד הותקפה על ידי חרדי משום שלבשה גופייה וחצאית. "הוא אמר לי 'את לא צנועה, יש פה אנשים שלומדים תורה, ספרה"**

נרי ברנר

משטרת אשדוד פתחה בחקירה בעקבות חשד למקרה של הדרת נשים בעיר. נערה בת 15 ואמה התלוננו כי חרדי ביקש מהנערה שלא לעבור בסמוך לשיבה ברובע י"ב בעיר ואף ירק לעברה בשל לבושה. הנערה אמרה מצדה ל-ynet בעקבות החוויה הקשה שעברה: "אמשיך ללכת בשכונה שלי כמו שאני רגילה."

הנערה הלכה אתמול בצהריים (יום ב') כמדי יום לאסוף את אחותה הקטנה בת השש מהקייטנה בגן שבו למדה במשך כל השנה. במרחק של חצי קילומטר מהבית שלהן ניגש גבר חרדי לעברה של הנערה, שלבשה גופייה וחצאית, וזעק לעברה: "תלכי אחורי הגדר של החניה." הנערה, שלא הבינה במה מדובר, שאלה את החרדי: "למה?" ובתגובה לכך הוא השיב: "כי את לא צנועה, יש פה אנשים שלומדים תורה". עי, שלא רצתה להתעמת עם האיש הגבירה את קצב הליכתה ואמרה לו: "אני לא מוכנה", אך הגבר החרדי צעק שוב: "איזה עקשנית את, למה את מתעקשת?" והוסיף יריקה לעברה.

"שתי הבנות נרעדו ממה שקרה להן, וכשהן הגיעו הביתה הן התקשרו להגיד לי מה קרה", סיפרה אמן של השתיים, שלא תיארה לעצמה שאירוע כזה יכול לקרות בעירה. "הגן והישיבה נמצאים בתוך רובע חילוני לגמרי. אנחנו שנה שלמה הולכים לגן הזה בלי בעיה ובלי שאף אחד יעיר לנו.

לא עלה בדעתנו שיש מפני מי להישמר, כי באשדוד יש את השכונות החרדיות שהחילונים מכבדים ולא נכנסים אליהן בשבתות ולא בלבוש לא צנוע. כאן זה ממש לא הסיפור."

"אלימות הקיצונים לא נפסקה"

הנערה אמרה כי "אני לא פחדתי, אבל רציתי להגיע מהר הביתה כי אחותי הקטנה הייתה איתי ולא רציתי שעוד משהו יקרה. גם היום כשחזרתי למקום לפגוש את אימא שלי ואת השוטרים לבשתי את אותם בגדים, ובכלל שמישהו יגיד לי מה לעשות."

שוטרים שהגיעו למקום לא הצליחו לאתר את החשוד. הנערה סיפרה להם כי הוא לבש חולצה לבנה ומכנסיים שחורים בלי חליפה. על אף התיאור הבעייתי לזיהוי מייד, השוטרים אמרו כי מדובר באירוע חמור ושייעשה ניסיון למצוא את החשוד.

מיקי גיצין, מנכ"ל תנועת "ישראל חופשית", אמר כי "לצערנו, כפי שכבר התרענו, אלימות הקיצונים שפועלים בשם הדת לא נפסקה עם ירידת ההד התקשורת בנושא. אנחנו מבקשים מהציבור להוסיף ולדווח לנו על מקרים כאלה בכדי שהבעיה תטופל."

חשד: צוות בבי"ח התעלל במחוסרת הכרה

כיוון שמצבה של המטופלת בת 23 הידרדר, הציבו בני משפחתה מצלמות בחדרה בבית חולים באזור חיפה, ולתדהמתם נחשפו לאלימות ממושכת מצד חברי הצוות

אחיה ראב"ד פורסם: 13.11.11, 18:35

התעללות מזעזעת במטופלת בבית חולים פרטי בחיפה: עובדים בבית החולים תועדו על ידי בני המשפחה כשהם מכים באכזריות את המטופלת המאושפזת במקום במצב של חוסר הכרה חלקי. כך נודע היום (ו'ל-ל-ynet).

המטופלת שעל פי החשד עברה התעללות היא בת 23, ומאושפזת כארבע שנים בבית החולים כתוצאה מפגיעה מוחית שמקורה במחלה. בני משפחתה אמרו לחוקרים, כי במהלך השנים הידרדר מצבה. הם חשדו בחודשים האחרונים כי היא סובלת מאלימות, והתקינו מצלמת אבטחה מול מיטתה. כשצפו בצילומים נחרדו: המטפלים שהגיעו אליה נהגו בה באלימות רבה באופן שיטתי. בין השאר מתועדים מקרים שבהם כדי להרים את ראשה לצורך החלפת צינור הזנה, משך המטפל בשיערה, וכשהיא הגיבה בהזזת זרועותיה, הוא הלם בעוצמה בפניה.

ראש משרד החקירות במשטרת חיפה, סני"צ אלי מגן, אמר כי אמה של הצעירה הגישה את התלונה אתמול, ובני המשפחה הציגו בפני החוקרים את התיעוד של המעשים. "ההורים הציגו ראיות שחושפות תמונת מצב קשה, של התעללות פיזית מזעזעת ואינטנסיבית", אמר. "אדם מן היישוב לא יכול להעלות על דעתו שאפשר לעשות דבר כזה."

בעקבות התלונה אספו חוקרי התחנה ראיות נוספות, ובתום חקירה קצרה עצרו ארבעה מהמטפלים בבית החולים, שלושה מהם תושבי חיפה בגילאי 51 ו-34 ותושב קריית אתא בשנות ה-34 לחייו. הארבעה נחקרו חקירה ראשונית אמש, והם מכחישים את המיוחס להם.

גורמים במשטרה אמרו כי לא נתקלו בהתעללות כה שיטתית מצד כל כך הרבה אנשי סגל רפואי. בתחנת חיפה ציינו כי החקירה תימשך ותגיע גם לדרגים הגבוהים בבית החולים. הבוקר תבקש המשטרה מבית משפט השלום בחיפה להאריך את מעצרים של הארבעה.

אנחנו והם - דמיון ושוני בין קבוצות

- מושג חשוב בנושא הקבוצתי לגיל הדרכה זה הוא השוואה. עד כה דיברנו על אנחנו בתור קבוצה, ההתייחסות הייתה ליחסים בתוך הקבוצה. ואילו בכיתה ח' נעבור להשוואה בין הקבוצה שבנינו לבין קבוצות שייכות אחרות בחברה.
- ישנם המון קבוצות שונות בחברה הישראלית ובכלל. בחודש זה החניכים ילמדו את ההבדלים ביננו לבין קבוצות אחרות ועל ידי כך יעצימו את הקבוצה.
- הדגש בגיל הדרכה זה הוא על העצמת הקבוצה על ידי השוואה בריאה בהתייחסות לקבוצות אחרות. החשיבות שבהכרת וביצירת מכנה משותף וערוץ תקשורת עם קבוצות אלו.

פעולה מס' 4 - מי אנחנו

מטרת הפעולה:

שחניכי הקבוצה יגדירו את עצמם כקבוצה - יחסים בין חברי הקבוצה, היסטוריה משותפת, מכנים משותפים, שפה וכו'. **רקע לפעולת "מי אנחנו"** בגיל זה לקבוצת השייכות, או לקבוצת השווים יש משקל רב בעיצוב זהותו של הפרט.

אחת מהדרכים לעצב זהות היא על דרך השלילה - "מה אני לא". אם אני חלק מקבוצה בעלת מאפיינים מסוימים זה אומר שאני לא חלק מקבוצה בעלת מאפיינים אחרים. הפעולה הזו מתחילה רצף של פעולות העוסקות בהגדרת הקבוצה אליה שייכים החניכים ובהגדרת קבוצות אחרות בסביבה הקרובה וגיבוש עמדה כלפיהם - מתוך מידע מהימן ולא מתוך סטראוטיפים. בפעולה זו נעסוק בהגדרת הקבוצה שלנו.

הצעות למתודות לפעולה זו:

- **תערוכת "הקבוצה"** - פעולה שעוסקת בנושא "הסיפור הקבוצתי". לחניכים בכיתה ח' יש פרספקטיבה של 5 שנים של עבודה כקבוצה בתנועה. בוודאי הם יכולים לחשוב על חוויות משותפות שעברו - נקודות משבר, נקודות שיא וכו'. בהתחלה מאתרים כמה נקודות משמעותיות כאלו יחד עם הקבוצה ולאחר

מכן מתחלקים לחוליות ויוצרים "תערוכה" של הקבוצה- כל חוליה מעצבת תחנה בסיפור הקבוצתי.

- **תעודת זהות קבוצתית-** מעבירים פעולה שמטרתה ליצור בסופו של דבר תעודת זהות קבוצתית. עוברים בכמה תחנות- בתחנה אחת מצטלמים יחד תמונה קבוצתית באופן שמאפיין את הקבוצה. בתחנה השנייה כותבים דברים שאוהבים לעשות יחד. בתחנה השלישית כותבים את מילון הקבוצה. בתחנה הרביעית עושים הצגה או קליפ קצר של חברי הקבוצה בסטייל של תכנית טלוויזיה.
- מפזרים בחדר תמונות או שמות של קבוצות שונות- קבוצות מודרכות אחרות בישוב, קבוצות מיישבים אחרים, קבוצת כדורגל, קבוצה של אנשים ברחוב, קבוצה בהפגנה, משפחה וכו'. ניתן מעבר לתמונה גם להוסיף מעט מידע על כל קבוצה. מבקשים מהחניכים לסדר את הקבוצות מהקבוצה הכי שונה מהם עד לקבוצה הדומה להם ביותר. בודקים במה הם דומים ובמה הם שונים.

פעולה מס' 2- מי הם- סקר רחוב

מטרות הפעולה:

1. איסוף דעות מהרחוב על קבוצות בישוב והגדרתן על פי אותם קריטריונים.
2. מיון הידע למידע מבוסס ולדעות קדומות.
3. מציאת נקודות דמיון ושוני בין קבוצתם לאחרות.

רקע לפעולה מי הם:

בפעולה הקודמת התחילה רצף של פעולות העוסקות בהגדרת הקבוצה אליה שייכים החניכים ובהגדרת קבוצות אחרות בסביבה הקרובה וגיבוש עמדה כלפיהם. לאחר שהחניכים הגדירו מי הם ומה מאפיין אותם בפעולה זו, נגדיר מי הם לא וקבוצות שונות באוכלוסייה הקרובה ביישוב.

הצעות למתודות לפעולה זו:

- אני-אתה-הם- יושבים במעגל ובסבב כל חניך צריך להגיד דבר אחד טוב ודבר אחד פחות טוב על עצמו. לאחר מכן על מי שיושב מימינו ובסיום על קבוצת התייחסות אותה הוא מקבל מהמדריך (דתיים, הומוסקסואלים, ערבים, נכים)

משוחחים: על מי היה קשה יותר להעיד? על איזה בסיס אמרת את הדברים?

- מה הקשר? - נותנים לקבוצה עיתונים. עליהם להוציא מהם כמה שיותר קבוצות

לאחר מכן על הקבוצה לערוך מערך קשרים בין הקבוצות- האם קיים ביניהן שיח? האם הן היו רבות על משאב כלשהו? האם יש ביניהן קונפליקט כלשהו? אחרי שיוצרים את מפת ההקשרים משוחחים בעניין.

מתודות לגוף הפעולה:

- **סקר רחוב 1** - על מנת ליצור עניין נותנים לחניכים לאסוף את המידע תוך כדי משחק. מחלקים את הקבוצה לחוליות של 4 חניכים- כל חוליה מקבלת קבוצת התייחסות כלשהי ביישוב, חשוב שאלו יהיו קבוצות רלוונטיות ליישוב ומעניינות, אם ביישוב גרות משחות דתיות או משפחות מעדות שונות אפשר גם לחקור אותן. אם אין, אפשר להתמקד בקבוצות שיש בכל יישוב, כגון- הרחבה, ותיקים, דיירים זמניים, חקלאיים ועוד. כל קבוצה עוברת בין תחנות שונות ביישוב, בכל תחנה מחכה להם משימה הקשורה באותה קבוצת התייחסות. לאחר שאוספים עליה את המידע זכאים לקבל את הפתק למקום הבא.
- ❖ שאלו לפחות שלושה אנשים ביישוב- מה הם יודעים על הקבוצה?
- ❖ צלמו/השיגו והדפיסו תמונה המאפיינת את הקבוצה והכינו ממנה פאזל לקבוצות הנוספות.
- ❖ הכינו הצגה של הקבוצה עבור הקבוצות האחרות.
- ❖ בסיום המשחק עורכים היכרות עם הקבוצות השונות. בודקים האם קיים קשר כלשהו בין הקבוצות וכו'.
- **סקר רחוב 2** - על הקבוצה להתחלק לחוליות ולערוך סקר רחוב על קבוצה מסויימת ביישוב, חשוב שאלו יהיו קבוצות רלוונטיות ליישוב ומעניינות. על כל חבר קבוצה לכתוב את עמדתו ודעתו על הקבוצה שקיבל. החוליות עוברות ביישוב ואוספות מידע על הקבוצה שקיבלו, בעזרת שאלון מובנה שתספקו להם- מתי הגיעה הקבוצה ליישוב? כמה הם מעורבים בניהול היישוב? מה חלקם באוכלוסיית היישוב? ממה מתפרנסים? מה המוצא שלהם? מה חלקם בהתנהלות היישוב (ועדות, ועד מקומי וכו') ועוד שאלות... לאחר מכן חוזרים לחדר ועורכים השוואה בין הקבוצות. ממיינים את המידע שנאסף לפי דעות קדומות ומידע מבוסס, מוצאים נקודות דמיון ושוני בין הקבוצות ובודקים את המידע שנאסף אל מול מה שחשבו החניכים על הקבוצות האלו קודם לכן.

- **סקר רחוב 3-** עורכים סקר שדומה לסקר הראשון או השני אבל נושא הסקר הוא לא קבוצה ביישוב אלא קבוצה כלשהי בחברה הישראלית (קיבוצניקים, דתיים, ערבים, נכים, רוסים וכו'). מטרת הסקר במקרה הזה הוא לגלות מה האנשים ביישוב חושבים על קבוצה מסויימת. בסיום הסקר החניכים חוזרים לפעולה ובודקים את הממצאים. חשוב בשלב הזה להפריד עם החניכים את המידע שהם קיבלו לעובדות מצד אחד ולשמועות או סטריאוטיפים מצד שני, למשל לתלות שני פלקטים על הקיר (עם הכותרות "עובדות" ו"דעות קדומות"). החניכים צריכים לכתוב על הפלקטים את כל המידע שהם קיבלו ולשמור לפעולה הבאה.

פעולה מס' 3- "משקפיים"

מטרות הפעולה:

1. החניכים יבחנו את המציאות מנקודת מבט אחרת משלהם.
 2. החניכים יכירו את המושגים אובייקטיבי וסובייקטיבי.
 3. החניכים ינסו לסגל דרך הסתכלות יותר אובייקטיבית.
- רקע לפעולה "משקפיים"** - לאחר שהגדרנו את הקבוצה שלנו וקבוצות אחרות באוכלוסיית היישוב או בחברה, בפעולה זו ננסה לאמץ נקודת מבט אובייקטיבית במידת האפשר, וננסה להביט בעצמנו ממקום אחר.

הגדרות:

אובייקטיביות - נקודת מבט בלתי תלויה. אמת מוחלטת. לא נולדה מתוך שיפוטיות.

סובייקטיביות - נקודת מבט יחידה המושפעת מעמדתו של המתבונן.

מהלך הפעולה:

- **המשקפיים שלי** - מכינים מראש משקפיים מבריסטול לכל החניכים בקבוצה. על צד ימין של המשקפיים כתוב "איך אני מסתכל על העולם" ובצד שמאל כתוב "איך הייתי רוצה להסתכל על העולם". כל חניך מקבל זוג משקפיים. בחדר תולים על הקירות או מפזרים על הרצפה שלטים עם דרכים שונות להסתכל על העולם - אופטימיות, פסימיות, תמימות, ביקורתיות, תחרות, שיתוף, פרנויה, נאיביות, פחד, אמון, אדישות, רגישות וכו'. כל חניך רושם על המשקפיים את מה שמתאים לו.

▪ **דיון:**

- ❖ האם אפשר לשנות את דרך ההסתכלות על העולם?
 - ❖ מה זה בכלל משנה איך מסתכלים על העולם?
 - ❖ אם כל אחד מסתכל על העולם דרך המשקפיים שלו, איך בכלל נוכל לדבר בינינו?
הרי בכלל לא בטוח שאנחנו מבינים אחד את השני...מה לעשות?
 - ❖ שאלה אישית- מה הייתי רוצה לשנות בגישה שלי (אם בכלל)?
- **אובייקטיבי וסובייקטיבי**- מעבירים את המשקפיים בסבב לחניך שיושב מימין וכל אחד "מנסה" את המשקפיים החדשים, ואומר אם הוא חושב שהוא יצליח להשתמש בהם או לא.
- חושפים את המושגים "אובייקטיביות" ו"סובייקטיביות" ומקריאים בקול ומסבירים את המושגים.
- שואלים:
- ❖ האם בן-אדם באמת יכול להיות "אובייקטיבי" לגמרי?
 - ❖ אם כן, מה אפשר לעשות כדי לא להיות "תקוע" ונעול על נקודת מבט אחת?
- למדריך**- המטרה של הפעולה היא לא לשכנע את החניכים שסובייקטיביות היא דבר רע. להיפך, אנשים הם לא רובוטים, ונקודת מבט אישית היא חלק ממה שהופך אותנו לאנושיים ומאפשר לנו להיות שונים אחד מהשני וגם ביקורתיים. הבעיה היא בכך שאנחנו "נתקעים" על הנקודה שלנו ולא מוכנים לשנות אותה. ההחלפה של המשקפיים היא הפתרון לנסות להסתכל על הדברים גם מנקודת מבטם של אנשים אחרים. זה הכישור החברתי שהחניכים שלנו צריכים ללמוד להשתמש בו.
- סבב סיכום**- מה השתנה בדרך שבה אני חושב ובה אני רואה את הקבוצות שבחנו שבוע שעבר?